

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีการจัดการเชิงรุก เพื่อให้เกิดความพร้อมและศักยภาพที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ประเทศไทยมีโอกาสดีกว่าหลายประเทศในเรื่องความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รัฐบาลจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญโดยการนำจุดแข็งและโอกาสดังกล่าวมาสร้างเสริมให้เป็นจุดขายที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวทางภาคเหนือ ที่เป็นที่รู้จักกันมากสำหรับนักท่องเที่ยว (กิตติพล ประชุมแดง, 2548 : 3) แต่การที่จะสร้างความสนใจให้กลุ่มนักท่องเที่ยวนั้นยังไม่สามารถเป็นที่ดึงดูดใจแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะยังขาดการเผยแพร่ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยว อีกทั้งรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ดำเนินการออกมายังล้าสมัย อาทิ การทำแผ่นพับหรือกระทั่งการใช้ป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวตามเส้นทางในอำเภอหรือชุมชน ตลอดจนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) สำหรับประชาสัมพันธ์ที่ได้สร้างขึ้นมานั้นยังไม่สามารถสร้างแรงดึงดูดและความสนใจให้บรรดานักท่องเที่ยวได้ เพราะรูปแบบเดิมที่ใช้อยู่ยังไม่สามารถตอบสนองการใช้งานของนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ (ขวัญสุดา จันธิวิทย์, 2542 : 24-25)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีบทบาทสำคัญต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำหรับการเผยแพร่ในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งส่งผลให้การดำเนินชีวิตและการทำกิจกรรมต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น การหารูปแบบในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมนั้นจะช่วยพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมและได้รับความสนใจในทุกๆ ระดับการศึกษา เป็นสื่อประชาสัมพันธ์อีกทางเลือกหนึ่งซึ่งหากสามารถหารูปแบบที่เหมาะสม

กับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้แล้วนั้นก็จะสามารถสร้างความสนใจได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอหรือชุมชนในเรื่องของจิตสำนึกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มีอยู่ในอำเภอแม่สะเรียง (สมเกียรติ ตั้งนโม และรัฐพล พรหมมาศ, 2547)

อำเภอแม่สะเรียงเป็นอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประเพณี วิถีชีวิตที่น่าสนใจสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่ด้วยรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ในอำเภอแม่สะเรียงนั้น จะเป็นลักษณะของป้ายประกาศติดตั้งบริเวณเส้นทางระหว่างการเดินทางไปยังจังหวัดเชียงใหม่ หรือบริเวณในตัวอำเภอเท่านั้น สำหรับข้อมูลที่เป็นเอกสาร เช่น แผนที่ แผนที่ ไปปลิว ซึ่งมีขั้นตอนการผลิตที่ต้องใช้ต้นทุนสูง ทั้งในด้านวัสดุที่ใช้ในการผลิต การจัดส่ง และการปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยซึ่งสื่อประเภทนี้จะมีการชำรุดเสียหายได้จากการเสื่อมสภาพของตัวสื่อที่เกิดจากอายุการใช้งานตามระยะเวลา ส่วนสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย ได้แก่ การจัดทำเว็บไซต์ของหน่วยงานทางเทศบาลในชุมชนที่รับผิดชอบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลข่าวสารขององค์กรภายใน หรือประกาศข่าวเฉพาะกลุ่มผู้ใช้งานในอำเภอแม่สะเรียง นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์ที่เป็นของบริษัทท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลอำเภอแม่สะเรียงอยู่บ้าง แต่ก็เพียงรายละเอียดส่วนน้อยที่นำไปรวบรวมไว้กับสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอื่นๆ ส่วนในเรื่องการเผยแพร่และนำเสนอก็มีความแตกต่างกัน เช่น ด้านช่องทางการเผยแพร่สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยการดาวน์โหลด หากมีเนื้อหาที่มีความจุมาก แต่ระบบอินเทอร์เน็ตมีความเร็วในการรับส่งข้อมูลไม่สูงมากนัก อาจทำให้เกิดความล่าช้าต่อการถ่ายโอนข้อมูลได้นอกจากนี้ผู้ให้บริการข้อมูลบางแห่งผู้ให้บริการต้องสมัครเป็นสมาชิกหรือจะต้องเสียค่าใช้จ่ายก่อนการดาวน์โหลด จึงจะเข้าถึงข้อมูลได้ เนื่องจากมีลิขสิทธิ์ในการดาวน์โหลด ส่วนด้านเนื้อหาในการนำเสนอ ยังไม่มีสื่อใดที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่นำเสนอเฉพาะเจาะจงในท้องถิ่นนั้นอย่างละเอียดและครอบคลุม เช่น ข้อมูลประวัติของท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยว ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนการเดินทาง และที่พัก ซึ่งส่วนใหญ่จะพบว่าเป็นการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมของจังหวัดหรือประเทศที่ได้รับความนิยมหรือน่าสนใจในช่วงนั้นๆ จึงทำให้ท้องถิ่นสูญเสียโอกาสในการเผยแพร่เอกลักษณ์ของตนเอง ตลอดจนมีผลกระทบต่อการสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอแม่สะเรียง เพื่อให้เกิดความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว และคาดหวังว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่ได้รับชมและใช้สื่อดังกล่าวนี้จะเกิดการรับรู้ในข้อมูลการท่องเที่ยวในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียงมากขึ้น

ผู้วิจัยซึ่งเป็นประชากรในท้องที่อำเภอแม่สะเรียง เห็นว่าการหารูปแบบของการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสำหรับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีช่องทางการเผยแพร่ที่เข้าถึงได้หลากหลาย โดยเน้นข้อมูลของอำเภอและท้องถิ่นเป็นหลัก นำเสนอด้วยข้อความประกอบรูปภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว มีแผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ลักษณะการใช้งานเสมือนการเปิดหนังสือท่องเที่ยวจริง ลดความซ้ำซ้อนของเมนูตัวเลือกสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสื่อสารสนเทศอื่นๆ ในองค์กรหรือหน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวของอำเภอแม่สะเรียง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดและกระบวนการที่จะทำการวิจัยในเรื่องของการหารูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่ตรงตามความต้องการ และสร้างความดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอ เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในอำเภอแม่สะเรียง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะสามารถขยายฐานด้านการท่องเที่ยวของอำเภอแม่สะเรียงให้เป็นที่รู้จักได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหารูปแบบการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสำหรับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ระหว่างการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบเดิมกับรูปแบบใหม่
3. เพื่อหาความพึงพอใจในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักท่องเที่ยว

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษารูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบเดิมและนำมาพัฒนาใหม่ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ วิถีชีวิต ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในด้านการท่องเที่ยวที่จะศึกษามีรูปแบบการนำเสนอ 4 แบบ ประกอบด้วย

แบบที่ 1 เป็นไฟล์เอกสารนามสกุล PDF ต้องมีโปรแกรมช่วยในการอ่านซึ่งได้แก่โปรแกรม Adobe acrobat reader

แบบที่ 2 เนื้อหาจะทำการสแกนมาจากหนังสือต้นฉบับ ซึ่งต้องมีโปรแกรมช่วยในการอ่านเช่นกัน คล้ายกับแบบที่ 1

แบบที่ 3 มีรูปแบบคล้ายกับหนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่วางจำหน่ายตามร้านหนังสือ แต่จะเพิ่มปุ่มคำสั่งเพื่อความสะดวกและมีภาพเคลื่อนไหว บางเนื้อหารายละเอียดที่น่าสนใจจะเป็นไปตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหนังสือฉบับนั้นๆ ผู้จัดทำผลิตเพื่อเป็นช่องทางหนึ่งให้ผู้ใช้งานติดตามได้ผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล การใช้งานต้องดาวน์โหลดไฟล์จากเว็บที่ให้บริการ ซึ่งอาจมีเนื้อหาความจุของข้อมูลมาก อาจทำให้การดาวน์โหลดล่าช้า

แบบที่ 4 เนื้อหาที่เป็นไฟล์ข้อความ รูปภาพ แต่ไม่มีภาพเคลื่อนไหว เนื้อหาเป็นการรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีรายละเอียดข้อความไปด้วย เน้นที่รูปภาพสวยงาม การใช้งานผู้ใช้งานต้องทำการดาวน์โหลดไฟล์จากเว็บไซต์ที่ให้บริการ

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ด้านประชากร ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่เป็นชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 52,143 คน (Source : Ministry of Commerce, 2552) และบุคลากรในหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่เป็นชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 193 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) มีระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95

3. ด้านเทคนิคการใช้สื่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาและนำเสนอข้อมูลของอำเภอแม่สะเรียง ที่ได้มาสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้มีข้อความ ภาพและเสียง นำมาจัดต่อเรียบเรียงประกอบด้วยคำบรรยายและเสียงดนตรีประกอบภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วน คือ การท่องเที่ยวด้านธรรมชาติและศาสนสถาน วิถีชีวิต ประเพณี ซึ่งสามารถนำมาแสดงผลบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลทั่วไปได้ โดยใช้โปรแกรม Adobe Photoshop CS3 Adobe Premiere CS3 โปรแกรม Adobe flash mx8

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบของการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้านการท่องเที่ยวที่มีการนำเสนอและการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมมีผลต่อความสนใจต่อนักท่องเที่ยว
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่มีเนื้อหาที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้นักท่องเที่ยวได้ดีกว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบเดิม
3. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่นำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ได้สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถสร้างความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยวให้อยากมาเที่ยวได้มากขึ้น
3. ได้รูปแบบสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการประชาสัมพันธ์ในด้านอื่นๆ